[illegible] INFORMACJI
I DOKUMENTACJI.

A. Ciołkosz

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 16 MARCA 1942 r.

/ Popołudniowy./

I.

Dotyczące Polski.

NEW YORK po polsku, 14.III. godz. 22.15.

Audycja: "Ameryka mówi do Polski:" Przemówienie Mac Avoy, korespondenta Chicago Tribune, który niedawno powrócił z Rosji. Przemówienie zostało nadane po angielsku i po polsku.

Przed kilkoma tygodniami wróciłem z Rosji do Ameryki i mogę oświadczyć, że znalazłem tu duże zmiany, które zaszły w czasie mojej kilkumiesięcznej nieobecności. Przed kilkoma miesiącami stosunek społeczeństwa amerykańskiego do wojny był nacechowany niepewnością, brakiem decyzji. Mniemanie, że to nie jest nasza wojna, że nas ona nie obchodzi, że niech narody zainteresowane walczą same z Hitlerem i Goebbelsem, - było bardzo rozpowszechnione. Ostatnio wszystko się zmieniło: cały naród amerykański jest zjednoczony w walce z naszym wspólnym wrogiem, jest przepojony tylko jedną wolą zwycięstwa i mobilizuje wszystkie swoje siły do rozpoczęcia pochodu. Ludność Ameryki składa się z narodów rozmaitego pochodzenia, a wkład Polaków amerykańskich do ogólnego wysiłku Ameryki jest bardzo duży. Znam Polaków amerykańskich bardzo dobrze, bo pochodzę z Chicago, które liczy znaczny procent Polaków. Pracują oni niestrudzenie dla wojny, oraz dają niezliczone dowody ofiarności dla przebywających w Rosji Polaków. Ich poświęcenie można porównać z najlepszymi tradycjami Narodu Polskiego, tradycjami Pułaskiego, Kościuszki, Poniatowskiego i Piłsudskiego. Fakt tworzenia armii polskiej w Rosji dodaje im otuchy i nadziei, że w krótkiej przyszłości tysiące Polaków, będą mogli wziąć udział w walce o wspólną sprawę. Widziałem tych Polaków w Rosji i mogę stwierdzić, że tylko wola zemsty za wyrządzone krzywdy natchnęła ich i pozwoliła wytrzymać ciężkie warunki, w których znaleźli się w Rosji w początkowym okresie po opuszczeniu Polski. Dzierżą oni wysoko sztandar walki z wrogiem. Trzeba zdać sobie sprawę, że nie jest w tej chwili rzeczą najważniejszą odzyskanie tych lub innych obszarów, lecz że decydujące znaczenie ma fakt ginięcia coraz większej ilości Niemców w tej wojnie. Zabity w jednym miejscu Niemiec już nie będzie mógł walczyć gdzieindziej. Istotnym jest to, że co dwie minuty ginie w Rosji jeden Niemiec. Spotkałem w Rosji wspaniałego dowódcę wojsk polskich Gen. Andersa, który mi powiedział, że są już gotowe do walki 4 Polskie Dywizje uzbrojone przez Aliantów. Inne czekają tylko na uzbrojenie od Anglii i Stanów, które robią wszystko by pójść Polakom na rękę. Zasługuje na uwagę fakt, w jakich okolicznościach objął gen. Anders dowództwo. W Moskwie był on trzymany w więzieniu na Łubiance i pewnego dnia usłyszał wybuch bomby. Z detonacji tej bomby zrozumiał, że Niemcy bombardują Moskwę z powietrza i zapytał strażnika czy Rosja jest w stanie wojny z Niemcami. Strażnik odpowiedział przecząco, lecz na drugi dzień zwolniono gen. Andersa z więzienia i wprowadzono do luksusowo urządzonego mieszkania. W pokoju czekało na generała wykwintne śniadanie, w innym pokoju wisiał mundur polskiego generała. Kiedy Generał zapytał towarzyszącego mu urzędnika sowieckiego, co to wszystko ma znaczyć, odpowiedziano mu, że został on mianowany dowódcą Polskich Sił Zbrojnych w Rosji. W kilka dni później przyjmował on defiladę polskich żołnierzy. Co prawda, powiedział Generał, żołnierze ci byli nędznie ubrani, lecz maszerowali jak najlepsze wiarusy. Jako znawca spraw wojennych i wschodnich oświadczam, iż jestem pewien, że zwycięstwo będzie po stronie Aliantów. Już obecnie produkcja Aliantów dorównywa produkcji nieprzyjaciela, a w krótkim czasie znacznie ją przewyższy. Wraz ze sprzętem przyjdzie i dzień wyzwolenia, jak to już stało się z Polakami w Rosji. Polacy! Amerykanie są po waszej stronie, a wszystkie ich wysiłki dążą do zwycięstwa i pokoju.

RADIO AMBASADY POLSKIEJ W ZSRR. po polsku, 15.III. godz. 15.20.

Niemcy chcą przekształcić Polaków w pracowitych niewolników, niszczą polską inteligencję i polską kulturę. Obowiązkiem Polaków w Kraju jest wytrwale pracować nad pomnażaniem polskiej kultury narodowej.

RADIOSTACJA IM.T.KOSCIUSZKI po polsku,14.III.godz.18.55.

Mnożą się objawy oporu Narodu Polskiego wobec okupantów. Zwycięstwa armii czerwonej dodają Polakom otuchy i wiary oraz zapału do walki z faszystami. Opór ten miał dotychczas charakter spontaniczny, niezorganizowany i jako taki nie mógł odegrać roli decydującej wobec wroga, który posiada dobrze zorganizowany aparat przemocy. Nasza walka z najeźdźcą da pożądane rezultaty tylko wtedy, gdy będziemy działać jednolicie, zwarcie i planowo. Dotychchas zaś w walce z faszystami szerokie masy narodu nie brały udziału. Zwycięstwo uzależnione jest tylko od udziału całego narodu w walce, od masowego charakteru tej walki. Trzeba zorganizować organy kierownicze dla walki całego narodu z wrogiem. Jest to zadanie skomplikowane, ze względu na to, że żadna warstwa Narodu Polskiego nie jest zorganizowana, lub raczej została zdezorganizowana przez Niemców. Nie istnieją żadne organizacje zarówno społeczne jak i zawodowe, wobec czego należy połączyć przedstawicieli wszystkich partii politycznych, komunistów, Piłsudczyków, chrześciajńskich demokratów, ludowców i narodowych demokratów i stworzyć komitety narodowe wszędzie gdzie się da: na fabrykach, w urzędach, w miastach i na wsi, pomiędzy kolegami. Osiągnie się ten efekt, że walka będzie skuteczna, a prowadzona będzie albo za pomocą sabotażu, albo partyzantki. Musimy tworzyć tajne komitety by stworzyć jednolity front narodowy do walki o wolność i niepodległość.

Propaganda niemiecka oskarża Sowiety i Anglię o zamach na Papena. Jest to jeden z licznych objawów wojny nerwów, prowadzonej przez Niemców w Turcji, dla przygotowania atmosfery do pogwałcenia jej neutralności. To samo miało miejsce w Polsce przed wojną w 1939r., kiedy propaganda niemiecka krzyczała na cały świat, że jakoby mniejszość niemiecka jest prześladowana w Polsce. Turcja jednak nie daje się wciągnąć do tej wojny nerwów. Zjawia się tedy na scenie specjalista od różnych spraw,- Papen. Nie ma żadnych wątpliwości, kto zorganizował na niego zamach: zrobili to Niemcy w celach prowokacji. Sojusznicy nie mają potrzeby wywoływać nieporozumień z Turcją. Niemcy zaś szykują się do ofensywy na wschód, w celu zdobycia złóż naftowych Iranu i Kaukazu.

Nota Mołotowa o okrucieństwach niemieckich na okupowanych obszarach wywołała oburzenie całego świata. Nawet emigranci niemieccy występują z protestem przeciwko tym aktom barbarzyństwa. Słynny pisarz niemiecki Tomasz Mann, wygłosił 9 bm. przez radio londyńskie przemówienie, w którym nawoływ[illegible]z faszyzmem. Powiedział on między innymi, że zachowanie się Niemców w Polsce, ich prześladowania kultury i Narodu Polskiego mogą być wskazówką istotnej polityki Niemiec, dążących do panowania nad innymi narodami. Odpowiedzialność za te zbrodnie niemieckie może spaść na cały naród niemiecki, jeśli nie odgrodzi się on od tych, którzy są u władzy.

15.III godz.18.55. - Dnia 15 marca 1939r. swastyka hitlerowska pojawiła się na Hradczynie. Rocznica ta jest szczególnie smutna dla nas, Polaków, bo ówczesny rząd polski, złożony z agentów hitlerowskich - Becka i Rydza, nie tylko nie pomógł Czechom, ale sam jeszcze wziął udział w grabieży dokonywanej na bratnim narodzie słowiańskim. Zaślepieni mocarstwowością Polski, ludzie ci prowadzili antynarodową politykę, kumania się z hitlerowcami, co w wyniku przyczyniło się do upadku Polski. Związek Sowiecki przestrzegał rząd Polski przed najazdem na Czechosłowację i trzeba stwierdzić, że wówczas Polska łącznie ze Zw. Sowieckim mogła uratować niepodległość Czechosłowacji. Niestety, Polska, rządzona przez grabarzy niepodległości polskiej, w rodzaju Becka, poszła na lep hitlerowskiej propagandy a wspólna granica z Węgrami miała być sukcesem, usprawiedliwiającym politykę tę pomagania w rozbierze Czechosłowacji. Wprawdzie masy ludowe polskie domagały się na licznych zjazdach zaprzestania polityki nieprzyjaźni z Czechami i zawarcia sojuszu wojskowego ze Zw. Sowieckim, ale akcja ta była za słaba by wpłynąć na zmianę polityki ówczesnego rządu polskiego. Naród Czechosłowacki zdobędzie swoją niepodległość gdyż wierzy niezachwianie w idee współpracy ze Zw. Sowieckim, który ponosi cały ciężar walki z hitleryzmem. Naród czeski nigdy nie zapomni, że wtedy gdy nad państwem czechosłowackim zawisła chmura hitlerowska, tylko jeden Zw. Sowiecki zaofiarował swoją pomoc w wojnie z Niemcami. I my Polacy wiemy, że jedyną drogą do niepodległości jest współpraca z czerwoną armią i że jedynym gwarantem niepodległości Polski może być Związek Radziecki. Naród nasz ma już dość wszelkich konferencji i opowiadań o rękojmach zbiorowego bezpieczeństwa, o przedmurzach i federacjach. Tylko współpraca ze Zw. Radzieckim, tylko siła czerwonej armii, tylko współdziałanie narodu polskiego z narodem czeskim i resztą demokratycznej Europy może zapewnić wolność i niepodległość Polakom.

MOSKWA po polsku, 15.III.godz.20.15.
Zbliża się wiosna i budzi nadzieje wyzwolenia. Innymi zwiastunami wyzwolenia są dezerterzy niemieccy, który w coraz większej ilości dociorają do Polski. Wielkie ilości rannych żołnierzy niemieckich w Polsce, również dodają otuchy Polakom. Przez same Siedlce przechodziło dziennie w lutym br. 7 pociągów z rannymi Niemcami, dla których zarekwirowały władze okupacyjne w Warszawie, nie tylko wszystkie szpitale, ale nawet szkoły i budynki prywatne. Żaden Polak nie ma prawa czekać wiosny z założonymi rękami. Powinien każdy Polak odpowiedzieć sobie na pytanie, co uczynił by zwalczyć Hitlera? Zbliża się wiosna, wiosna wyzwolenia, wiosna ludów. Im więcej Polacy będą szkodzić Niemcom, tym prędzej ta wiosna nadejdzie.

KUJBYSZEW po polsku. 15.III.godz.19.15.
Na okupowanych terytoriach Niemcy zachęcają Polaków do pracy, bo praca ta ma przynieść im dobrobyt. Chwalą się ponadto, że w roku 1941 wywieźli z Polski o 60% więcej zboża niż w r 1940, mimo, że urodzaj w 1941r. był gorszy. Chwalą się też, że w 1941r wywieźli z Gen. Gub. dwakroć więcej ziemniaków, trzykroć więcej jaj i osiemnaście razy więcej nafty niż w 1940 roku. Jest to oczywiste ściąganie siódmej skóry z chłopa polskiego, chociaż Niemcy deklamują o postępie. W jednym z okręgów zachodniej Polski rozeszły się wiadomości o wysiedlaniach właśnie w czasie, kiedy rolnicy mieli przystąpić do zasiewu ozimin. Gdy chłopi zaczęli wstrzymywać się od pracy na roli, wtedy uspokoił ich landrat zapewnieniem, że wysiedleń nie będzie. W kilka miesięcy później, kilkanaście chłopów polskich znalazło się na bruku. Obecne nawoływania niemieckie do pracy, są zwyczajnym podstępem, zmierzającym do wyciśnięcia z chłopa polskiego ostatniego potu dla zaspokojenia potrzeb machiny niemieckiej. Pamiętajcie, że od rozbicia Niemiec zależy wolność i dobrobyt polskiej ludności.

BOSTON po polsku, 15.III.godz.19.45.
Do Polskiej Misji Lotniczej w Kanadzie, został przydzielony as lotnictwa polskiego. W Stanach Zjednoczonych wygłosi on szereg odczytów o walkach lotnictwa polskiego z Luftwaffe. Oficer ten odznaczony ostatnio wieloma orderami polskimi i angielskimi, wygłosił odczyt w Chicago, na temat udziału polskiego lotnictwa w obronie Londynu w 1940r.

RADIO CHRZESCIJANSKIE 15.III.godz.20.50.- po polsku.
Biskupi szwedzcy i niemieccy zmuszeni są potępić hitlerowców z powodu prześladowania przez nich kościoła katolickiego. Ostatnio biskup berliński wystąpił z protestem, wskazując na fakt zarekwirowania kościoła św. Jadwigi w Berlinie. Koła oficjalne niemieckie przy rekwizycji dóbr kościelnych powołują się na ustawy z lat 1933 i 1941, które dotyczą majątków należących do zrzeszeń komunistycznych, co jest oczywiście nadużyciem. My Polacy, jesteśmy świadkami zamykania kościołów oraz [illegible] księży w obozach koncentracyjnych i musimy walczyć ze wszystkich [illegible], by uwolnić kraj nasz od barbarzyńców hitlerowskich.

KAIR po polsku, 15.III.godz.17.00.
Omówienie stosunków polsko- egipskich, które przed wojną rozwijały się głównie w dziedzinie gospodarczej. Obecnie przebywa w Egipcie kilka tysięcy Polaków, stosunki te zacieśniają się i powstają nawet związki małżeńskie.
Niemiecka prasa w Polsce coraz częściej wspomina o trudnościach przesiedlonych na terenie Polski. Pisma niemieckie wzywają Niemców bałtyckich, przesiedlonych do Polski, by zaopatrzyli się w opaski oznaczające ich przynależność do narodu niemieckiego, jednak Niemcy bałtyccy [illegible] nosić nie chcą, gdyż spodziewają się, że w chwili odwetu, będą [illegible] traktowani niż Volksdeutsche, noszący te opaski. Niemcy bałtyccy, po ofensywie niemieckiej chcieli powrócić do swoich domów, ale zawiadomił ich Greiser, że mają oni pozostać w Polsce by wzmacniać niemieckość kraju. Na ziemie polskie stale napływają koloniści niemieccy, a landrat w Ciechanowie oświadczył, że w ziemi ciechanowskiej ani jeden hektar ziemi nie będzie należał do Polaków. Ziemia ta od 2 tysięcy lat jest niemiecka i przejściowo była tylko zrabowana przez Polaków. Do Ciechanowa przybyło dotychczas około 200 kupców i około 100 rzemieślników niemieckich. Do Włocławskiego napływa około tysiąca Niemców miesięcznie.

WEICHSELSENDER po polsku, 16.III.godz.10.00.
W ciągu miesiąca stycznia br. 12 tys. robotników polskich udało się na roboty do Rzeszy.Są to przeważnie specjaliści z zakresu przemysłu metalurgicznego.W większości są to młodzi robotnicy zadowoleni ze znalezienia źródeł zarobkowych.

Kolej wschodnia podała do wiadomości, że w związku ze wzmożeniem ruchu na tej kolei, może ona zatrudnić dodatkowo pewną ilość robotników.

Wydział opieki nad dzieckiem w Warszawie zorganizował pogotowie opiekuńcze, którego zadaniem będzie opieka nad dziećmi pozostającymi bez tej opieki.

We Lwowie stworzono na przedmieściach i w śródmieściu szereg działek ogrodniczych.Z organizowane na przemieściach działki należały swego czasu do Żydów, a obecnie są przekazywane osobom pochodzenia aryjskiego.

RZYM po ukraińsku, 15.III.godz.18.15.
Pogadanka pt: Ukraina w kajdanach N.K.W.D. - Znany z prasy ukraińskiej opis znęcań się NKWD nad więźniami narodowości ukraińskiej w Łucku. Z opowiadań niejakiego Żuka wynika, że bolszewicy rozstrzelali w Łucku dnia 23 czerwca ub.r. 3 tys. Ukraińców.Egzekucja została dokonana przez komisarzy i Żydów i wykonana bardzo chaotycznie.Po zebraniu przeznaczonych na rozstrzelanie na specjalnym podwórzu, padła komenda " na kolana" i oddano salwę z karabinów maszynowych.Rannym dobijano granatmi ręcznymi. Nienawiść narodu ukraińskiego do bolszewików nigdy nie wygaśnie.

II.

Z najważniejszych spraw światowych.

WEICHSELSENDER po rosyjsku 16.III.godz.11.00.
15 marca, w dzień święta poległych bohaterów, wygłosił przemówienie kanclerz Hitler.Powiedział on między innymi, że najbliższe miesiące udowodnią czy warto było Zw. Sowieckiemu ponosić tyle ofiar dla przedłużenia władzy bolszewickiej.Ten nieludzki i srogi ustrój będzie rozbity i zniszczony w najbliższym czasie i kolos bolszewicki nigdy już nie będzie groził Europie.We wschodniej Azji walkę prowadzi heroiczny naród japoński, który niszczy bazy demokracji i kapitalizmu na Dalekim Wschodzie.Jednocześnie naród niemiecki zakłada podwaliny w Europie dla istnienia niezależnego od zgubnych wpływów kontynentu. Walkę prowadzić będziemy do chwili, zabezpieczenia pełnego pokoju.

BEIRUT po polsku, 15.III.godz.20.30.
Krążą pogłoski, że Japonia zaproponowała Chinom Czang-Kaj-Szeka odrębny pokój.Nie ulega wątpliwości, że oferta ta nie zostanie przyjęta bo warunkiem Chin będzie ewakuacja ich terytorium przez Japonię, na co Japonia nigdy się nie zgodzi.

WATYKAN po polsku, 15.III.godz.19.15.
Katolicy, zwłaszcza ci z metryki tylko, którzy stawiają pytania, co zrobił Papież dla zachowania pokoju i przywrócenia go obecnie, niech spytają siebie kiedy ostatni raz byli u spowiedzi.Historyk przyszły oceni ile wysiłków papieskich poszło we wspomnianych kierunkach.

III.

Ogólne.

BRATYSŁAWA po ukraińsku, 14.III.godz.21.30.
Rząd turecki opublikował wyniki śledztwa w sprawie zamachu na Papena.Komunikat nie wymienia imiennie sprawców zamachu, lecz wyraźnie wskazuje na bolszewików.Nie poraz pierwszy i ostatni bolszewicy popełniają podobną zbrodnię.Ich placówki zagraniczne są wbrew prawu międzynarodowemu narzędziem działalności dywersyjnej, są filiami G.P.U.Oto najsłynniejsze ich ofiary: Ataman Petlura, gen. Kutiepow, płk.Konowalec, i Lew Trockij. Rewizja dokonana w ambasadzie radzieckiej w Paryżu ujawniła, że w podziemiu znajdowało się więzienia.Przedstawicielstwa dyplomatyczne sowieckie są jednym z licznych narzędzi polityki zmierzającej do wywołania rewolucji światowej.To samo zadanie ma i pan Majski w Londynie.Bolszewizacja w kraju, który uchodził dotychczas za bardzo konserwatywny, zrobiła duże postępy.Jeżeli Anglicy nie reagują objaśnić to można tylko tym, że są zasłabi i że są gotowi ratować się za wszelką cenę. My Ukraińcy dobrze wie-

my, [illegible] jest zagrożony [illegible] ...ożyć a usunięcie tego [illegible], które stoi na drodze do naszego [illegible] rodzenia.

WEICHSELSENDER po polsku, 16.III.godz.10.00.

W wyniku prowadzonych pertraktacji Rzesza podpisała szereg umów z Włochami. Jedna z nich dotyczy wymiany surowców, a druga użycia sił roboczych.

IV.

Z ostatniej chwili.

GENERAL ELECTRIC USA po angielsku. 16.III.godz.14.oo - 14.3o.

W Indjach Brytyjskich utworzony został osobny sztab lotnictwa amerykańskiego.

Rząd włoski zarządził pozostanie w szeregach wszystkich oficerów rezerwy do 70 roku życia. Virginio Gayda oświadczył przez radio: dalecy jesteśmy jeszcze od zakończenia wojny.

Radio moskiewskie oświadczyło dziś w jednej z audycji iż nadeszła godzina wyzwolenia Charkowa.

Poza Rio miały miejsce rozruchy antyniemieckie w Porto Allegre, Sao Paulo, i innych miastach brazylijskich.

Radio tokijskie przyznaje, że na Jawie toczą się w dalszym ciągu walki. Ponadto Tokio nadało znamienne ostrzeżenie zapowiadające surowe kary dla Jawajczyków, którzy okazywaliby wrogą postawę wobec wójsk japońskich, co świadczy iż stosunek ludności na Jawie podobny jest do zachowania się Filipińczyków.

Donoszą z Berna, iż w Berlinie panuje wielkie niezadowolenie z powodu propozycji pokojowych wysuniętych przez Japonię wobec Australii. Miarodajne koła niemieckie wyrażają się, że propozycje te są nielojalnością wobec paktu trzech. Równocześnie dygnitarze nazistowscy wykupują na giełdzie w Amsterdamie akcje przedsiębiorstw w Indjach Holenderskich, zaś Mussert oświadczył przez radio, że wstydzi się, iż własność holenderska znalazła się w rękach Japończyków.

Były japoński szef sztabu domaga się zaniechania [illegible] z Japonią dalszych operacji i w przeciwieństwie do kół inspirowanych z Berlina, pragnących akcji przeciw Rosji i opanowania Oceanu Indyjskiego, żąda ograniczenia się do konsolidacji zdobytych terenów.

Korespondent NYT Baldwin, podkreśla, że w czasie bitwy na Morzu Jawajskim flota sprzymierzonych nie miała ani pancerników, ani lotniskowców. Stwierdza on jednak, że Japończykom bez porównania trudniej będzie uzupełnić poniesione straty i przypomina, że przed wybuchem wojny, japońska flota wojenna składała się ogółem z 280 jednostek.

Wg. informacji nadchodzących z Berlina do Szwajcarii, słynny as lotnictwa niemieckiego Mölder zestrzelony został na rozkaz Hitlera. Był on gorliwym katolikiem i przywódcą jednej z katolickich organizacji młodzieżowych. Widząc straszliwe prześladowanie duchowieństwa, udał się do kwatery Hitlera i zażądał osobistej audiencji, której mu odmówiono. Wkrótce potem z kwatery Hitlera nadano tajny rozkaz, by zestrzelić samolot "sowiecki" używający tych samych znaków, co osobisty samolot Möldera. 12 marca w Berlinie ogłoszono nagrodę 20 tys. marek za dostarczenie Gestapo listu Möldera, napisanego jakoby do księdza Steffena, a potępiającego postępowanie nazi. Mimo, iż ks. Steffen oświadczył, iż listu takiego nie otrzymał i niewątpliwie zachodzi jego zdaniem fałszerstwo - Gestapo w dalszym ciągu poszukuje odbitek listu, które krążą wśród ludności Niemiec.